

Vi giver den en tand til i København.

Dette projekt retter sig mod voksne socialt udsatte borgere som i daglig tale kategoriseres som hjemløse og som i en eller anden udstrækning benytter sig af kommunens hjemløsetilbud eller som lever på gaden i København. Der er tale om en blandet gruppe borgere med et væld af forskellige problemstillinger herunder stofmisbrug, alkoholmisbrug, psykisk sygdom, social utilpassehed, diverse somatiske lidelser samt hjemløshed.

Den almindelige sundhedstilstand er og bliver fortsat beskrevet i et generelt rigtig godt omfang via kommunens sundhedstilbud til udsatte gruppen bla. Sundhedsteam, Sundhedsrum og sygeplejeklinikkerne, mens den almindelige tandstatus i denne sammenhæng kun er beskrevet perifert.

Den generelle tandstatus blandt socialt yderst udsatte borgere i København er umiddelbart set elendig. Det er ikke et odontologisk velbeskrevet område. Der findes kun få indsatser og undersøgelser i Danmark som har haft udsatte borgeres tandstatus i fokus. Området berøres perifert ved beskrivelser af de udsatte borgeres almene sundhedstilstand, men der savnes grundig viden på det odontologiske område. Der er behov for en generel afdækning af tandstatus for en gruppe borgere som kun frekventerer det odontologiske system når de er i absolut nød.

Der findes i dag nødbehandlingstilbud som retter sig mod de udsatte borgeres tandsundhed i København. "Bisserne" er et tilbud som er baseret på frivillig indsats fra en stor gruppe tandlæger. De opgaver som løses er primært i form af tandudtrækninger og aftagelige tandproteser og de frekventeres af de hjemløse alt for sent i tandsygdomsforløbet. Det er ikke almindeligt, at hjemløse benytter sig af de almene tandplejetilbud hos praktiserende tandlæger til almindelig regelmæssig vedligeholdelse af tandsæt, men derimod kun til afhjælpning af symptomer.

Sideløbende med, at der skabes klarhed over gruppens tandstatus vil der opstå behov for konkretisering af tiltag, der har til formål direkte at afhjælpe problemstillinger samt iværksættelse af tiltag som vil kunne virke forebyggende.

De mest udsatte borgere vurderes at være gruppen af hjemløse som i København på et givet tidspunkt (SFI uge 6, 2011) udgør ca. 1500 personer. Det er denne gruppe af hjemløse som dette projektet retter sig mod.

Målsætninger for projektet

- Skabe overblik over tandsundhedstilstanden
- Generel forbedring af tandsundheden i udsattegruppen, og de dermed afledte effekter på livskvaliteten, generelt helbred, ernæringstilstand og odontologisk betinget stigmatisering
- Tilpasning af tilbud for udsattegruppen som understøtter gruppens tandsundhed (eller forslag til)

Målsætningerne opfyldes gennem følgende indsatsområder. Indsatsområderne danner udgangspunkt for effektmåling og evaluering på individ- og projektniveau.

Projektets indsats områder:

- **Screening** af tandstatus blandt et repræsentativt udsnit af basisgruppe på 1500 personer

Afdækningen skal give et billede af den specifikke odontologiske sundhedstilstand blandt den udsatte borgergruppe og i den sammenhæng give et overblik over, hvor der bør sættes ind og i hvilket omfang (screening). Der skal gives et billede af hvordan den enkelte borger oplever egen tandsundhed og hvordan der kan sættes ind i forhold til afhjælpning af sygdomstilstande i tandsættet. Der skal i den sammenhæng medtages økonomiske betragtninger på hvordan der etableres en ordentlig tandsundhedstilstand for hvilke midler for udsattegruppen.

- **Netværk.** Kortlægning af og/eller etablering af faglige odontologiske/sundhedsfaglige netværk som kan fungere fortløbende indsatsmæssigt overfor gruppen af udsatte borgere.

Der skal skabes klarhed over det eksisterende tilbud (frivillige, offentlig og private) til udsattegruppen og hvordan det benyttes. Der vil være tale om at der skabes tydelig sammenhæng for borgeren samt for de sociale og andre sundhedsfaglige institutioner. Der etableres faglige netværk som udnyttes i det fremtidige arbejde med at få indsluset den udsatte gruppe af borgere i det almindelige tandbehandlingssystem. Det afdækkes hvilke ændringer, der kræves for at den udsatte borger vil benytte sig af et etableret system.

- **Undervisning.** Etablering af forebyggelses tiltag, herunder uddannelse og undervisning af personale på sociale institutioner.

Der etableres forsøgsmæssigt forebyggelsesmæssige tiltag, herunder undervisning af brugere og personale på hjemløsetilbud i tandsundhed. Der afdækkes nye eksperimentielle tiltag som er tilpasset den udsatte borgergruppes "omflakkende" livsførelse. (Fx Kan tyggegummi med fluor afhjælpe cariestilstande væsentligt).

Der skal ske en bevidstgørelse af borgeren omkring påvirkning af egen tandsundhed.

- **Generel anæstesi.** Etablering af særligt forsøg med henblik på at skabe klarhed over om et åbent tilbud om "fuld narkose" ved tandbehandling vil få brugergruppen til at benytte sig af tandbehandling i større omfang.

Der efterspørges i hjemløsegruppen et tilbud om at modtage tandbehandling under "fuld narkose". Udstyret er til stede i den kommunale specialtandpleje, men kræver involvering af tandlæge, klinikassistent, narkoselæge og anæstesisygeplejerske. Vil et sådant tilbud få de udsatte til at benytte sig af behandling på et tidligere tidspunkt i sygdomsforløbet. Det

beregnes at fuldføre 25 behandlinger pr. år i projektperioden. Hver behandling sættes skønsmæssigt til 3 timer. 12 behandlinger 1. år og 25 behandlinger efterfølgende år.

Personale

1,5 tandplejer

1 klinikassistent

Frivillige tandlæger

Frikøb af tandlæge og klinikassistent i specialtandplejen

Organisering

Projektejer er Socialforvaltningen, Drift og Udviklingskontoret for udsatte grupper og psykiatri, Bernstorffsgade 17, 1592 København V

Daglige ledelse: Projektet kobles til Sundhedsteam og under daglig ledelse af kommunal overlæge Henrik Thiesen, Særlige indsatser i Center for udsatte voksne og familier. Hermed udnyttes de kontakter Sundhedsteam har til brugergruppen og personalet på hjemløsetilbuddene. Der udføres odontologisk faglig sparring i Børge Hedes regi (overtandlæge)

Følgegruppe:

Tina Wils, vicekontorchef, Drift og Udvikling

Børge Hede, Overtandlæge, Københavns Kommune

Henrik Thiesen, overlæge, Sundhedsteam, Særlige indsatser, Center for Udsatte voksne og Familier

Repræsentant for brugerne, SAND

Bo Møller Nielsen, leder af særlige indsatser, Center for Udsatte voksne og familier

Repræsentant fra Hjemløseenheden

Evaluering og rapportering

Der foretages følgende registreringer i projektet:

Der føres generelt logbog for alle projektets delelementer.

Screeningsdel:

Antal brugere som tilbydes screening. Antal brugere som henvises til behandling.

Tandstatus på individplan (antal tænder, DMFT, CIPTN)

OHIP-14 (Oral Health Impact Profile er valideret spørgeskema, som måler patients selvoplevede sundhedstilstand i mundhulen og dennes indflydelse på livskvalitet).

Netværk:

Beskrivelse af etablerede samarbejdsaftaler og henvisningsveje.

Etablerede fremtidssikrede mødefora

Patientrettet info om den brugervenlige tandpleje (Måltrettet udsattegruppen)

Undervisning:

Antal brugere, personaler og institutioner hvor der etableres undervisning

Registrering i forhold til iværksatte enkelt tiltag. Fx forsøg med flourtyggegummi

Evalueringer fra brugere og personaler

Generel anæstesi:

Antal gennemførte behandlinger

Registrering på individplan før og efter behandling

Patientevaluering af tilbuddet.

Hvert tiltag afsluttes ved projektperiodens afslutning med en samlet rapportering, hvor ovenstående elementer alle inkluderes samt elementer nævnt i indsatsområder.

Økonomi

| (i 1.000 kr) | | Etablering | 2012 (½år) | 2013 | 2014 | 2015 |
|--------------------------|--|------------|------------|--------|--------|--------|
| lønomkostninger | Tandplejer x 1,5 | | 342 | 684 | 684 | 684 |
| | Klinikassistent | | 175 | 350 | 350 | 350 |
| Etablering | IT, tele, kontor etc. | 169 | | | | |
| Drift | Tele, møder, div. | | 50 | 100 | 100 | 100 |
| Overhead | | | 50 | 100 | 100 | 100 |
| | | | | | | |
| Generel anæstesi | Anæstesilæge og sygeplejerske Kr. 2500/time | | 93,8 | 187,5 | 187,5 | 187,5 |
| | Frikøb Tandlæge + ass | | 31,3 | 62,5 | 62,5 | 62,5 |
| Anæstesigasser | | | 2,5 | 7,5 | 7,5 | 7,5 |
| Tandlægeartikler | | | 5 | 10 | 10 | 10 |
| | | | | | | |
| Subtotaler | | 169 | 749,6 | 1501,5 | 1501,5 | 1501,5 |
| Total hele forløb | | | | | | 5423,1 |

Transportabelt screeningsudstyr lånes i den kommunale tandpleje.